

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobkyně: **a) M. K., b) nezl. J. K.**, obě zastoupeny Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem, se sídlem Helénská 1799/4, 120 00 Praha 2 - Vinohrady, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 2. 2015, č. j. OAM-120/LE-BE03-K01-2014, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 6. 2016, č. j. 2 Az 7/2015 - 47,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyň, advokátu Mgr. Bc. Filipu Schmidtovi, LL.M., **se přiznává** odměna za zastupování žalobkyň v řízení o kasační stížnosti v částce **6.365 Kč**, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Průběh řízení

[1] Žalobkyně a) podala dne 9. 6. 2014 jménem svým a jménem své nezletilé dcery žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Jako důvod žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobkyně uvedla, že na Ukrajině nemá zázemí, nemá se kam vrátit a chce žít společně se svou dcerou v České republice, kam přicestovala již v roce 1997.

[2] O azyl žalobkyně a) požádala poté, co byla dne 27. 5. 2014 kontrolována hlídkou policie ČR, přičemž se prokázala falešnými doklady občana bulharské republiky. Následně dne 28. 5. 2014 bylo vydáno Krajským ředitelstvím policie hl. m. Prahy rozhodnutí č. j. KRPA-208895-17/ČJ-2014-000022 o zajištění žalobkyně a) za účelem správního vyhoštění.

[3] Opisem z rejstříku trestů bylo zjištěno, že žalobkyně a) byla již dvakrát pravomocně podmíněčně odsouzena za trestné činy dle § 155 odst. 1a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (útok na veřejného činitele) a dle § 348 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (padělání a pozměnění veřejné listiny).

[4] Rozhodnutím ze dne 5. 2. 2015, č. j. OAM-120/LE-BE03-K01-2014, žalovaný neudělil žalobkyním a) a b) mezinárodní ochranu podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění rozhodném pro posuzovaný případ (dále jen „zákon“).

[5] Rozhodnutí žalovaného napadly žalobkyně u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který jejich žalobu zamítl. K námitkám týkajícím se nedostatku výrokové části napadeného rozhodnutí, který spočívá v nesprávném uvedení data narození žalobkyně a), soud konstatoval, že se zjevně jedná o písařskou chybu a lze s dostatečnou mírou jistoty identifikovat osobu, které se rozhodnutí týká, proto uvedený nedostatek nezpůsobuje nesrozumitelnost napadeného rozhodnutí. Dále městský soud neshledal na základě obsahu spisu, že by žalobkyně a) byla pronásledována za uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 zákona o azylu. Nepřisvědčil ani žalobním námitkám, že žalobkyně má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině. Přestože v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu dospěl k závěru, že pozice žalobkyně by se dala označit za příslušnost k určité sociální skupině, kterou mohou představovat matky samoživitelky, nicméně nejedná se o azylově relevantní důvod, neboť není splněna podmínka existence odůvodněného strachu z pronásledování, směřujícího vůči žadateli o azyl jako příslušníku určité sociální skupiny, jež podnikají úřady země, případně které vychází od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotyčné země. V řízení nebylo tvrzeno ani jakkoli jinak zjištěno či dokonce prokázáno, že by na Ukrajině docházelo k pronásledování či jiné represi matek samoživitelek ze strany úřadů či některých struktur obyvatelstva. *„Samotná skutečnost, že sociální podpora matek samoživitelek není na Ukrajině na takové úrovni jako v ČR, nemůže být považována za azylově relevantní.“*

[6] Městský soud nepřisvědčil žalobě ani v tom, že žalobkyním měl být udělen tzv. humanitární azyl ve smyslu § 14 zákona o azylu. Upozornil, že na udělení této formy mezinárodní ochrany nemá žadatel subjektivní právo, správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu. V rámci toho městský soud v případě žalobkyň nenalezl žádná pochybení mající za následek nedodržení procesních předpisů, když žalovaný dostatečně posoudil osobní situaci žalobkyně a) a její nezletilé dcery, vzal v potaz jejich rodinnou, sociální a ekonomickou situaci a dále přihlédl i k nezletilému věku dcery a jejímu zdravotnímu stavu. V tomto směru žalovaný odkázal na nevěrohodnost výpovědi žalobkyně, neboť je mu z úřední činnosti známo, že druh žalobkyně je rozvedený, nikoliv ženatý s jinou ženou, čímž žalobkyně odůvodňovala své přesvědčení, že ji nemůže zabezpečit. Městský soud přihlédl rovněž k podkladům pro rozhodnutí žalovaného, dle nichž občané Ukrajiny mají ve své vlasti nárok na sociální zabezpečení a lékařskou péči, byť v nižší míře a úrovni než v ČR. Kromě toho žalobkyně v ČR pobývá již od roku 1997, a mohla si *„zajistit v ČR trvalý pobyt dle pobytového zákona, případně si zajistit finanční prostředky, které by ji pomohly překlenout období bezprostředně následující po jejím návratu na Ukrajinu“*.

[7] Soud neakceptoval ani námitky týkající se údajného rodinného života žalobkyně a) na území ČR, když otec její nezletilé dcery již v ČR nežije, přičemž žalobkyně se odkazuje i na svou sestru žijící na Ukrajině, aniž by specifikovala, kdy se má sestra přistěhovat do ČR. *„Žalobkyně sice odkazuje na rozhodovací činnost Evropského soudu pro lidská práva, avšak zcela opomíjí zmínit skutečnost, že rodinu na území ČR založila v době, kdy zde neměla legální pobyt a prokazovala se zcela záměrně falešnými doklady, stejně jako otec nezletilé dcery, který svůj pobyt „legalizoval“ tím, že si opatřil falešná víza. Žalobkyně nemohla legitimně očekávat, že by si za dané situace dlouhodobě mohla v ČR budovat rodinný a soukromý život.“* V případech, kdy cizinec založil rodinný život až v době nelegálního pobytu na území hostitelského státu, je zásah do soukromého a rodinného života cizince v podobě vyhoštění nepřiměřený pouze výjimečně. Městský soud zpochybnil tvrzení žalobkyně a), že je zde integrována (spolu s dcerou) a pokojně a řádně zde žije, neboť to odporuje skutečnosti,

pokračování

že již byla dvakrát pravomocně odsouzena. Dále shledal, že žalovaný shromáždil dostatečné poklady k hodnocení situace na Ukrajině, přičemž ani jedno z uváděných míst pobytu žalobkyně není v regionech dotčených válečnými boji na východní hranici Ukrajiny. Městský soud v tomto rozsahu shrnul, z jakých konkrétních podkladů žalovaný vycházel, a na základě nich taktéž uzavřel, že v zemi původu žalobkyně neprobíhá takový ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možno pokládat ve vztahu k žalobkyni za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Zhoršená bezpečnostní situace na Ukrajině je místně omezena na části Luhanské a Doněcké oblasti, které se nacházejí na východě země při hranicích s Ruskou federací. Odkázal rovněž na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17, dle něhož se stav ozbrojeného konfliktu na Ukrajině spíše uklidňuje, než že by docházelo k jeho eskalaci. Městský soud nesouhlasil s žalobkyněmi, že by správní orgán měl povinnost vyřešit, kam se mají po svém návratu na Ukrajinu přesně uchýlit. Považoval za dostatečné, že žalovaný posoudil možnost vycestování na Ukrajinu a prokázal, že „*ani v jednom z uvedených míst nehrozí riziko případných bezprostředních bojů, které se odehrávají jen ve dvou regionech na východní hranici země*“. Žalovaný pracoval s informacemi o zemi původu, které byly relevantní, důvěryhodné a vyvážené, aktuální a ověřené z různých zdrojů. Ani podklady dodané žalobkyní nemohou na uvedeném ničem změnit. Městský soud uzavřel, že žalovaný zjistil stav věci dostatečným způsobem a rozhodnutí dostatečně a přezkoumatelně odůvodnil.

II. Kasační stížnost a další podání

[8] Žalobkyně (dále „stěžovatelky“) napadly rozsudek městského soudu z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Stěžovatelky se domnívají, že žalovaný i městský soud vycházely z nedostatečně zjištěného skutkového stavu a situaci na Ukrajině hodnotily na základě neaktuálních informací. Žalovaný dle stěžovatelek nesprávně určil poslední místo pobytu stěžovatelky a) na Ukrajině, přičemž soud k této námitce uvedl, že správní orgán není povinen zjišťovat přesné místo pobytu, kam se má stěžovatelka uchýlit. Stěžovatelky mají však za to, že místo původního pobytu (a případného návratu) úzce souvisí s posouzením, zda na Ukrajině stěžovatelkám hrozí nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu. Soud i žalovaný vychází z tvrzení, že problematrická je toliko oblast Donětsku a Luhansku, avšak region Domanivka se nachází na jihu Ukrajiny, který je v blízkosti anektovaného Krymu a probíhajících bojů. Žalovaný stěžovatelku a) automaticky zařadil do Zakarpatské Ukrajiny. Otázka místa, kde by měly stěžovatelky žít, je podstatná k posouzení důvodnosti obav z návratu do země. Bez toho těžko obстоjí argumenty soudu, že nebezpečí je koncentrováno jen v části území Ukrajiny. Stěžovatelky proto poukázaly na neaktuálnost zpráv obstaraných žalovaným a uvedly příklady zpráv popisující otázku lidských práv detailněji či aktuálněji. Soud však bez bližšího rozboru zprávy obsažené ve spise označil za aktuální, s čímž stěžovatelky nesouhlasí. Aktuálnější a podrobnější zprávy by totiž podpořily důvodnost obav z nebezpečí v případě návratu. Stěžovatelky uvádějí konkrétní zdroje, z nichž plyne, že obě strany konfliktu se dopouštějí porušování mezinárodního práva a nepřijímají přiměřené opatření k ochraně civilistů. Zároveň odkazují na informace dostupné v médiích v době vydání rozhodnutí, dle nichž konflikt není lokalizován jen na dvě hlavní oblasti, ruští separatisté prohlásili, že chtějí táhnout na další města, a spekuluje se, kdy dojde k anexi i dalších měst. Stěžovatelky mají za to, že jim hrozí v případě návratu vážné ohrožení života z důvodu svévolného násilí v situacích vnitřního či mezinárodního ozbrojeného konfliktu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Situace na východě Ukrajiny má vliv i na zbytek území této země a boje svou intenzitou dosahují hranice občanské války, čemuž však správní orgán nevěnoval pozornost.

[10] Ve vztahu k humanitárnímu azylu se stěžovatelky domnívají, že správní orgán ani soud vzájemně nehodnotily aspekty absence zázemí v zemi původu, délky pobytu na území ČR a hrozící chudoby v zemi pobytu. To vše v kontextu nízkého věku stěžovatelky b), k čemuž přistupují ještě rodinné vazby na území ČR. Žalovaný sice připustil, že konflikt zhoršil ekonomickou situaci v zemi, ale nepovažoval ji za relevantní zákonný důvod k udělení azylu. Dále se zaměřil odděleně na zdravotní stav stěžovatelek. Ve vztahu k rodinným vazbám poukazuje na jejich vznik v době vědomého nelegálního pobytu. Dle názoru stěžovatelek ale při hodnocení humanitárního azylu, resp. doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu nutno všechny uvedené skutečnosti vidět v jejich souhrnu. Poukazují na délku pobytu stěžovatelky a) v ČR (20 let), která zde žije ve společné domácnosti se stěžovatelkou b), matkou a sestrami. Na Ukrajině nemají stěžovatelky žádné zázemí, zdroj obživy, přičemž je tam ještě horší ekonomická situace díky probíhajícímu konfliktu. Je ztížen i přístup k lékařské péči a vzdělání, zejména s ohledem na nezletilou stěžovatelku b). Žalovaný dostatečně nehodnotil kontext nezletilého dítěte, který připomněl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 1. 2016, č. j. 6 Azs 114/2015 – 38, ve věci vyhoštění stěžovatelky a). Stěžovatelky mají za to, že tato kritéria se týkají i vycestování v důsledku neudělení ochrany. Žalovaný to však v otázce humanitárních hledisek vycestování nezohlednil u stěžovatelky b) vůbec. Stěžovatelky jsou přesvědčeny, že rozhodnutím o neudělení mezinárodní ochrany dochází k porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod [vyhlášené pod č. 209/1992 Sb.] (dále jen „Úmluva“), neboť je zasahováno do práva na rodinný a soukromý život na území České republiky, přičemž vycestování na Ukrajinu je nutno vidět ve světle uvedených problematických okolností. Dle názoru stěžovatelek není tento zásah v demokratické společnosti nevyhnutelný a na podporu svého názoru odkazují na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, a ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 – 28). Judikatura Evropského soudu pro lidská práva ani Nejvyššího správního soudu dle mínění stěžovatelek nepracuje se stejnou premisou jako městský soud, a sice že stěžovatelka si byla vědoma nelegálního pobytu, a nemůže tak z ochrany článku 8 Úmluvy těžit.

[11] Přijatelnost kasační stížnosti spatřují stěžovatelky v porušení základní funkce správního soudnictví, kterou je ochrana subjektivních práv jednotlivce, neboť soud nezdůvodnil, proč v žalobě uplatněné námitky nejsou důvodné, což stěžovatelky považují za zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do jejich hmotně-právního postavení.

[12] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s městským soudem a odkazuje rovněž na odůvodnění svého rozhodnutí. Stěžovatelkám nebyl udělen humanitární azyl z důvodů hodných zvláštního zřetele, neboť ani nebyly uváděny žádné mimořádné okolnosti. Těmi nemůže být zhoršená sociálně-ekonomická situace na Ukrajině. Ta postihuje stejným způsobem většinu obyvatelstva Ukrajiny. Upozorňuje, že nerozhodoval o vyhoštění, nýbrž o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatelka a) si nebyla za téměř 20 let pobytu na území ČR schopna svůj pobyt zlegalizovat a byla navíc dvakrát pravomocně odsouzena za trestný čin.

[13] Dle žalovaného byl informacemi o zemi původu dostatečně podložen závěr o neudělení doplňkové ochrany, neboť nedošlo k naplnění definičních znaků vážné újmy. Před odchodem ze země původu nežila stěžovatelka a) v oblasti zasazené ozbrojeným konfliktem, který je dlouhodobě zakonzervován na Doněckou a Luhanskou oblast, přičemž stěžovatelka a) může sama uvážit, kam se v rámci území Ukrajiny se svou dcerou uchýlí. Zdroje z roku 2015 odkazované stěžovatelkami v kasační stížnosti jsou rovněž zastaralé, neboť se týkají situace v zemi původu v roce 2014. Žalovaný je přesvědčen, že se věcí dostatečně a přezkoumatelně zabýval na základě náležitě zjištěného skutkového stavu, stejně tak městský soud.

III. Posouzení kasační stížnosti

pokračování

[14] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná. Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost odůvodněno. Přestože by v tomto případě bylo namíste kasační stížnost odmítnout bez odůvodnění, Nejvyšší správní soud nad rámec zákonného požadavku stručné odůvodnění svého usnesení připojuje.

[15] Podle § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany odmítne pro nepřijatelnost, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele; k tomu, kdy je kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná, existuje početná a ustálená judikatura tohoto soudu. Například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 Nejvyšší správní soud uvedl: „*O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namíste změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu. b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.*“

[16] Stěžovatelky k otázce přijatelnosti své kasační stížnosti, respektive podstatnému přesahu vlastních zájmů, uvedly, že městský soud neodůvodnil, proč neshledal žalobní námitky důvodnými. Tento názor Nejvyšší správní soud nesdílí, a nepovažuje proto kasační stížnost za přijatelnou z důvodů uvedených stěžovatelkami, ani z žádných jiných důvodů.

[17] Jak je zřejmé z rekapitulace odůvodnění napadeného rozhodnutí městského soudu provedené v bodech [5] až [7] tohoto rozsudku, zabýval se soud žalobními námitkami stěžovatelek velmi podrobně. Stěžovatelky ani nekonkretizovaly, které žalobní body měl městský soud pominout, a pouze obecně konstatovaly, že soud žalobu zamítl bez náležitého odůvodnění. Tomu však již na základě pouhého odkazu na rozsah samotné stěžejní části napadeného rozsudku (na stranách 4 až 8), která je velmi podrobná a důsledná, nelze přisvědčit.

[18] Ve vztahu k právnímu hodnocení věci Nejvyšší správní soud předně upozorňuje, že „*azylové řízení je prostředkem poskytnutí ochrany těm příslušníkům cizích států, kteří jsou na území státu původu vystaveni pronásledování ve smyslu tohoto zákona nebo kteří mají odůvodněný strach z takového pronásledování. Je patrné, že zákonodárce nekonstruoval toto řízení jako prostředek k legalizaci pobytu na území České republiky či jako možnost získat zde pracovní povolení. Jestliže tedy stěžovatel žádá o legalizaci pobytu v České republice, bude se muset podrobit režimu jiného zákona. Právní úpravu o pobytu cizinců na území ČR obsahuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, v platném znění, jehož institutů měl žadatel možnost využít a které dříve i úspěšně využíval*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004 – 94). Potřeba legalizace pobytu na území České republiky není

zákonným důvodem pro přiznání azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 – 69, www.nssoud.cz).

[19] Jak je zřejmé z obsahu spisu, stěžovatelka pobývala na území ČR asi od roku 1997, přičemž někdy od roku 2000 se zde zdržuje neoprávněně. Od té doby podala celkem tři žádosti o azyl, včetně žádosti, která je předmětem nyní posuzovaného případu. Předmětnou žádost o mezinárodní ochranu podala poté, co byla zajištěna za účelem správního vyhoštění. Stěžovatelka opakovaně porušovala právní předpisy ČR nejen nelegálním pobytem na území, nýbrž i páčáním trestných činů (útok na veřejného činitele a padělání a pozměnění veřejné listiny), za které byla pravomocně odsouzena. V samotné žádosti o azyl pak uváděla, že ji podala, aby mohla s dcerou žít v ČR, protože na Ukrajinu se nemá kam vrátit a nikoho tam nemá. Je tedy zřejmé, že její žádost měla být prostředkem pro legalizaci pobytu na území ČR, a neměla tedy sloužit k ochraně z azylově relevantních důvodů odpovídajících smyslu a účelu poskytování mezinárodní ochrany. Jak bylo již naznačeno, k legalizaci pobytu cizince nemůže sloužit procedura v režimu zákona o azylu, neboť ten poskytuje ochranu především cizincům, kteří jsou v zemi původu vystaveni (nebo jim hrozí) pronásledování či vážné újme ve smyslu tohoto zákona. Důvody, které vedly stěžovatelky k podání žádosti o mezinárodní ochranu, však nejsou nijak azylově relevantní a svou situaci musí primárně řešit v režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

[20] Nejvyšší správní soud se vzhledem k obsahu kasační stížnosti zabýval pouze neudělením mezinárodní ochrany stěžovatelkám dle § 14 a 14a zákona o azylu, tedy humanitárním azylem či doplňkovou ochranou.

[21] K otázce udělování humanitárního azylu se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, v němž uvedl, že mezi obvyklé důvody udělování humanitárního azylu „*lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory [...]*“ Pokud jde o otázku přezkoumávání rozhodnutí týkajících se humanitárního azylu, vyslovil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, že „*[a]zyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu... Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkoumání soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry.*“ Stěžovatelky netvrdily žádný z uvedených důvodů a žalovaný v posuzovaném případě nevybočil ze zákonem stanovených mantinelů. Ani stěžovatelkami namítané okolnosti ve svém souhrnu neznamenaají případ hodný zvláštního zřetele, přičemž je třeba zdůraznit, že žalovaný uvedené okolnosti při svém rozhodování zohlednil, a nelze tudíž hovořit o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Stěžovatelka a) sice má určitá zdravotní omezení, nicméně v průběhu správního řízení uváděla, že se cítí dobře, lékaře navštěvuje asi dvakrát ročně a nebere žádné léky. Nejedná se pro to o zvlášť závažný případ, který by odůvodňoval udělení humanitárního azylu. To ani v kontextu toho, že stěžovatelka b) je dítě a že na východě Ukrajiny probíhá ozbrojený konflikt. Je pravdou, že zdravotní péče, přístup ke vzdělání i práci a sociální podpora je na Ukrajině na nižší úrovni než v ČR, což se nyní v důsledku konfliktu probíhajícího v Luhanské a Doněcké oblasti projevuje výrazněji. Nicméně pokud by Nejvyšší správní soud přisvědčil stěžovatelkám, pak by to znamenalo, že každá matka s dítětem pocházejícím z Ukrajiny má nyní nárok na udělení humanitárního azylu. V řízení před správními soudy nelze zpochybňovat neudělení humanitárního azylu, nýbrž lze pouze konstatovat případné vybočení žalovaného ze zákonem stanovených mantinelů pro správní uvážení, které v daném případě nebyly s ohledem na shora

pokračování

uvedené překročeny. Přezkum městského soudu byl zcela v intencích ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, tato námitka tedy není způsobila založit přijatelnost kasační stížnosti.

[22] Podmínkami udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) a d) zákona o azylu se Nejvyšší správní soud již dříve opakovaně zabýval, přičemž judikатурní závěry lze považovat za konzistentní. V tomto kontextu Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publ. pod č. 1840/2009 Sb., a na v něm citovaný rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 17. 2. 2009, věc C-465/07, *Meki Elgafaji a Noor Elgafaji proti Staatssecretaris van Justitie*. Podle těchto rozhodnutí, s výjimkou tzv. totálního konfliktu, tedy ozbrojeného konfliktu takové intenzity, při němž hrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu v zásadě každému žadateli přicházejícímu z této země původu či postiženého regionu, neboť pouhá přítomnost na území takové země nebo regionu jej vystavuje reálnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity, musí žadatel přicházející z místa méně intenzivního ozbrojeného konfliktu prokázat dostatečnou míru individualizace, a to zejména tím, že prokáže, že jsou u něj dány faktory (at' už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného násilí spojeného s ozbrojeným konfliktem bude právě on (srov. také usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2011, č. j. 5 Azs 9/2011 – 85, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2016, č. j. 2 Azs 127/2016 – 31).

[23] Nejvyšší správní soud se v nedávné minulosti opakovaně zabýval současnou bezpečnostní situací na Ukrajině, přičemž dospěl k závěru, že se nejedná o tzv. totální konflikt, jenž by dosahoval takové intenzity, že by byl každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Jedná se o konflikt izolovaný pouze ve východní části Ukrajiny, jehož intenzita i v dotčených oblastech výrazně klesá (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2016, č. j. 6 Azs 267/2015 – 23, ze dne 18. 9. 2015, č. j. 2 Azs 194/2015 – 28, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015 – 43, ze dne 19. 5. 2016, č. j. 5 Azs 220/2015 – 35, či ze dne 8. 6. 2016, č. j. 2 Azs 118/2016 – 36). Ani stěžovatelkami odkazované zdroje na těchto závěrech nic nemění, neboť i podle nich se konflikt týká stále jen zmíněných oblastí (Luhanská a Doněcká), a nelze proto souhlasit s námitkou, že žalovaný i městský soud vycházeli z neaktuálních zdrojů. Skutkový stav byl zjištěn dostatečně aktuálně, což potvrzuje i setrvalá judikatura tohoto soudu.

[24] Stěžovatelky tedy nezpochybnily závěr, že se konflikt týká jen východní části Ukrajiny, přičemž netvrdily, že by jim v důsledku uvedeného konfliktu hrozilo v zemi původu individuální nebezpečí. Bylo tedy na stěžovatelkách, aby prokázaly, že jsou u nich dány dostatečně silné důvody pro udělení doplňkové ochrany. Stěžovatelky však konkrétně namítaly toliko skutečnost, že žalovaný nevyřešil, kam by se měly na Ukrajinu vrátit. V tomto rozsahu se Nejvyšší správní soud ztotožňuje s městským soudem, že správní orgán nemusí a ani nemůže určovat žadateli o mezinárodní ochranu, do jaké části země původu se má uchýlit pro případ návratu. Ve vztahu k situaci na Ukrajině je jistě potřebné zjišťovat, na jakém místě žadatel pobýval, než zemi opustil a požádal o azyl. Tomuto požadavku však žalovaný dostal. Stěžovatelka konzistentně uváděla, že před odchodem do České republiky pobývala v obci Bohdan, která se nachází v Zakarpatské oblasti. Namítala-li, že ještě před tím žila v regionu Domanivka, pak toto tvrzení není podstatné. Přesto se s ním městský soud vypořádal, když uvedl, že ani tento region není ozbrojeným konfliktem postižen. Stěžovatelky ani netvrdily a nedoložily opak. Žalovaný se dokonce zabýval i tím, kde žijí příbuzní stěžovatelek, k nimž by se po návratu do země původu mohly uchýlit (ani u nich se nejednalo o zasažené oblasti). Hodnocení provedené žalovaným proto bylo dostatečné a zákonné, což městský soud taktéž správně potvrdil.

[25] K § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu se Nejvyšší správní soud vyslovil například v rozhodnutích ze dne 29. 2. 2012, č. j. 2 Azs 38/2011 - 47, ze dne 17. 9. 2010, č. j. 2 Azs 14/2010 - 96, či ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65, ve kterých dospěl k závěru, že mezinárodní závazky (zejm. článek 8 Úmluvy) neukládají státu všeobecnou povinnost respektovat volbu osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi; podmínky uplatnění takové povinnosti státu se přitom vykládají velmi přísně. Neudělení mezinárodní ochrany zpravidla neznamená natolik intenzivní zásah do rodinného a soukromého života, aby byl rozporný s mezinárodními závazky ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. O povinnosti státu respektovat volbu země společného pobytu osob lze uvažovat v naprosto výjimečných případech, například tehdy, má-li cizinec manželku, která je českou občankou, s níž se mu na území České republiky narodila dcera, přičemž zdravotní stav manželky je závažný a neumožňuje jí starat se o dítě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2015, č. j. 3 Azs 256/2014 - 27, či usnesení ze dne 14. 7. 2016, č. j. 2 Azs 138/2016 - 30). Stěžovatelka však takto vypjatou životní situaci netvrdila v kasační stížnosti ani v předcházejících řízeních před městským soudem a žalovaným.

[26] V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, soud jednoznačně vyjádřil, že k zásahu do rodinného a soukromého života obvykle dochází až v případě správního vyhoštění, s nímž je spojena i doba znemožňující cizinci vstup na území České republiky. Právě dlouhodobý zákaz pobytu totiž může v některých konkrétních případech dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života. Naopak neudělení některé z forem mezinárodní ochrany většinou neznamená, že by cizinec nemohl na území České republiky po delší dobu pobývat, a má tudíž možnost příslušné povolení k pobytu opět získat a do České republiky se prakticky obratem vrátit. Neudělení mezinárodní ochrany proto neznamená natolik intenzivní zásah do rodinného a soukromého života, aby bylo možné uvažovat o rozporu s čl. 8 Úmluvy. Pouze v případech výjimečných lze tak shledat, že i samotné vycestování cizince z území ČR by bylo nepřiměřeným zásahem do rodinných i osobních vazeb vytvořených v mezidobí. Z tvrzení stěžovatelky v žalobě toliko vyplývá, že otec nezletilé dcery nežije na území ČR a ani se o dceru nezajímá, rodinné vazby stěžovatelka vztahovala k matce sestře, které mají povolení k pobytu a s nimiž společně bydlí, resp. právě k nezletilé dceři, která by podle jejího názoru nedůvodně trpěla vytržením z prostředí, na které je zvyklá od narození. Z ostatního popisu rodinných vazeb nevyplývaly žádné skutečnosti, které by opravňovaly mimořádné udělení doplňkové ochrany z důvodu nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatelky a její dcery. U stěžovatelek se nejedná o mimořádnou situaci, která by udělení doplňkové ochrany vyžadovala. Na tom nemůže nic změnit ani nízký věk stěžovatelky b), přičemž Nejvyšší správní soud nesouhlasí, že v řízení o azylu by tato skutečnost měla být zohledněna stejným způsobem jako v případě vyhoštění stěžovatelky a), matky dítěte, neboť nejlepší zájem dítěte měl být zkoumán ve vztahu k přiměřenosti správního vyhoštění stěžovatelky a), což je otázka, která v azylovém řízení z povahy věci nenachází své místo. Ani tato námitka tak není důvodná a nezakládá přijatelnost kasační stížnosti.

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[27] Nejvyšší správní soud uzavírá, že žádný důvod přijatelnosti z kasační stížnosti a napadeného rozsudku nezjistil, pročež kasační stížnost odmítl podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[28] Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

pokračování

[29] Ustanovenému zástupci stěžovatelek Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti) za každou stěžovatelku snížený vzhledem k zastupování 2 osob o 20 %, tj. ve výši 2 x 2.480 Kč [11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů], a dále 1 x 300 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. Celkem tedy 5.260 Kč. Zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, proto je odměna navýšena o částku odpovídající této dani (tj. 21 %), tedy o částku 1.105 Kč (po zaokrouhlení). Částka v celkové výši 6.365 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. září 2016

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu